

Ieteikumi bāriņtiesām par ģimenes vai ārpusģimenes aprūpē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē un aprūpes uzraudzību

Publicēts: 25.11.2020.

Līdz 2008.gada 1.oktobrim kārtību, kādā ārpusģimenes aprūpē vai ģimenē esošu bērnu varēja nodot citas personas aprūpē Latvijā un ārvalstī, noteica Bērnu tiesību aizsardzības likuma (turpmāk tekstā - likums) 45.pants.

2008.gada 1.oktobrī spēkā ir stājušies grozījumi likumā, kas paredz izslēgt 45.pantu un papildināt likumu ar 45.¹, 45.², 45.³, 45.⁴pantu, tādējādi ieviešot jaunu tiesību institūtu - viesģimene un paredzot jaunu kārtību, kādā vecāki, aizbildnis, audžuģimene vai bērnu aprūpes iestāde var nodot bērnu citas personas aprūpē Latvijā un ārvalstī.

Grozījumi likumā tika veikti, ņemot vērā bāriņtiesu un bērnu aprūpes iestāžu norādītās nepilnības likumā, kas ir bijušas par pamatu pārkāpumiem tiesību normu piemērošanā, un Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijas, Latvijas bērnu sociālās aprūpes iestāžu vadītāju asociācijas, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas, nodibinājuma „Centrs Dardedze” pārstāvju izteiktos priekšlikumus par tiesiskā regulējuma pilnveidi.

Šajos metodiskajos ieteikumos tiks aplūkoti jautājumi, kas skar kārtību, kādā vecāki, aizbildnis, audžuģimene vai bērnu aprūpes iestāde var nodot bērnu citas personas aprūpē Latvijā un ārvalstī un kādā veidā tiek nodrošināta bērna aprūpes uzraudzība. Vienlaikus tiks sniegta informācija par to, kādos gadījumos piemērojams uzticības personas un atbalsta ģimenes institūts (likuma 26.panta otrā daļa), kā arī tas, kāda ir ārpusģimenes aprūpē esoša bērna saskarsmes kārtība ar vecākiem un tuviem radniekiem (likuma 33.pants).

Atbalsta ģimenes un uzticības personas jēdziens

Atbilstoši likuma 26.panta pirmajai un otrajai daļai ģimene ir dabiska bērna attīstības un augšanas vide, un katram bērnam ir neatņemamas tiesības uzaugt ģimenē. Valsts un pašvaldība atbalsta ģimeni un sniedz tai palīdzību. Ja vecāku un bērna attiecības nenodrošina bērna attīstībai labvēlīgu vidi vai bērns ir hroniski slimis, *pašvaldība*:

palīdz ģimenei, nodrošinot psihologa, sociālā pedagoga vai cita speciālista konsultāciju;

izraugās bērnam atbalsta ģimeni vai uzticības personu, kura palīdz noregulēt bērna un vecāku savstarpējās attiecības.

Vienlaikus likuma 1.panta 4.un 5.punkts definē, kas ir atbalsta ģimene un uzticības persona:

atbalsta ģimene - ģimene, kas bērna aprūpē sniedz atbalstu citai ģimenei, pamatojoties uz pašvaldības sociālā dienesta veiktu izvērtējumu par atbalsta nepieciešamību;

uzticības persona - persona, kas sniedz atbalstu ģimenē esošam bērnam, pamatojoties uz pašvaldības sociālā dienesta veiktu izvērtējumu par atbalsta nepieciešamību.

Līdz šim praksē, runājot par atbalsta sniegšanu ārpusģimenes aprūpē esošam bērnam, arīdzan tika pielietots jēdziens „uzticības persona”, tādējādi radās pārpratumi par to, kādas tiesību normas konkrētajā gadījumā ir jāpiemēro un kura institūcija ir kompetenta šī jautājuma lemšanā.

Grozījumi likumā ir novērsuši iespējamās domstarpības un turpmāk atbalsta ģimenes un uzticības personas atbalsta forma ir piemērojama tikai tad, ja runa ir par bērnu, kurš atrodas ģimenes, nevis ārpusģimenes aprūpē.

Vienlaikus likuma 26.panta otrā daļa paredz, ka šīs atbalsta formas par piemērojamām konkrētajā gadījumā atzīst

pašvaldības sociālais dienests (sociālā darba speciālists). Bāriņtiesas kompetencē nav lēmuma pieņemšana, kas skar atbalsta ģimenes vai uzticības personas kā atbalsta formas piemērošanu. Taču bāriņtiesai atbilstoši Bāriņtiesu likuma 17.panta 5.punktam ir pienākums informēt pašvaldības sociālo dienestu par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība. Ņemot vērā situāciju ģimenē, sociālais dienests arī vērtē, kāda veida atbalstu ģimenei ir nepieciešams sniegt.

Tomēr bāriņtiesai sadarbībā ar sociālo dienestu jāvērtē, vai, neskatoties uz sociālā dienesta nodrošināto atbalstu, situācija ģimenē nepasliktinās tiktāl, ka ir nepieciešams lemt par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem un bērna ārpusģimenes aprūpi.

Vecāku aprūpē esoša bērna nodošana citas personas aprūpē Latvijā un aprūpes uzraudzība

Grozījumi likumā precizē kārtību, kā vecāku aprūpē esošu bērnu nodod citas personas aprūpē Latvijā. Likuma 45¹pants nosaka kārtību, kā vecāku aprūpē esošu bērnu var nodot citas personas aprūpē Latvijā un kā ir jāveic bērna aprūpes uzraudzība.

Jāuzsver, ka 45.¹pantā paredzētais tiesiskais regulējums pamatā ir tāds pats, kāds tas līdz 2008.gada 1.oktobrim bija paredzēts likuma 45.panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā. Būtiskā atšķirība ir tajā, kurā brīdī bāriņtiesa pārliecinās par to, ka bērna nodošana citas personas aprūpē atbilst bērna interesēm un persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt. Ja līdz tam šāda izvērtēšana notika, kad bērns jau bija nodots citas personas aprūpē, tad 45.¹pants paredz, ka bāriņtiesas atzinums par to, ka šāda nodošana atbilst bērna interesēm un persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt, ir jāņem pirms vecāki bērnu nodod citas personas aprūpē.

Protams, šāda pienākuma noteikšana likumā vien negarantē to, ka visi vecāki to ievēros, un bāriņtiesām būs jāsakaras ar gadījumiem, kad vecāki, visbiežāk nezinot par šādām izmaiņām tiesību aktos, būs atstājuši bērnu uz ilgstošu laiku citas personas aprūpē, nesaņemot bāriņtiesas atzinumu. Tādēļ ministrija lūdz arī bāriņtiesas iespēju robežās par izmaiņām likumā informēt savas administratīvās teritorijas iedzīvotājus.

Līdz šim visbiežāk bāriņtiesa par gadījumiem, kad vecāki vēlas bērnu nodot citas personas aprūpē, uzzināja, ja vecāki ieradās bāriņtiesā, lai sastādītu pilnvaru, ar kuru tiek noteikts, kādā apjomā vecāki pilnvaro sava bērna intereses pārstāvēt citu personu. Vēlamies vērst bāriņtiesu uzmanību uz to, ka grozījumi likumā un 45.¹pants neparedz pilnvaras sastādīšanas prasības atcelšanu, tādējādi arī turpmāk kā dominējošais saglabāsies šāds informācijas ieguves veids par bērnu, kuru vecāki ilgstoši vēlas nodot citas personas aprūpē.

Diemžēl šim veidam bieži vien piemīt būtisks negatīvs apstāklis - vecāki šādas pilnvaras vēlas sastādīt pēdējā brīdī (īsi pirms došanās prom), kas apgrūtinās bāriņtiesas iespējas savlaicīgi un pilnvērtīgi izvērtēt visus apstākļus, lai varētu atzīt, ka šāda nodošana atbilst bērna interesēm un persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt. Šādos gadījumos bāriņtiesai ir jāinformē vecāki par izmaiņām tiesību aktos un jānorāda, ka vecāki nevar nodot bērnu citas personas aprūpē pirms bāriņtiesa ir devusi atzinumu, kā arī bāriņtiesai nav tiesiska pamata šādu pilnvaru sagatavot vai apstiprināt. Tādējādi ir jāizzina vecāku iespējas doties prom tikai tad, kad bāriņtiesa ir devusi atzinumu, kā arī jāapsver bāriņtiesas iespējas dot atzinumu saīsinātā termiņā. Par vienīgo veidu, kā izvairīties no šādiem sarežģījumiem, jāatzīst savlaicīga un regulāra savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju informēšana.

Vienlaikus ministrija vēlas informēt, ka tā ir nosūtījusi informatīvu vēstuli arī Latvijas Zvērinātu notāru padomei, vēršot uzmanību uz grozījumiem likumā un norādot, ka notāram, noformējot pilnvaru, ar kuru tiek noteikts, kādā apjomā vecāki pilnvaro sava bērna intereses pārstāvēt citu personu, ir nepieciešams noskaidrot, vai vecāku dzīvesvietas bāriņtiesa ir atzinusi, ka bērna nodošana citas personas aprūpē atbilst bērna interesēm.

Vairākas pašvaldības jau līdz šim, ņemot vērā Latvijā izteikto tendenci vecākiem uz ilgu laiku doties strādāt uz ārvalstīm, ir ieviesušas sistēmu, ka izglītības iestādes apkopo informāciju par tās audzēkņiem, kuru vecāki uz ilgu laiku ir atstājuši bērnu citas personas aprūpē, un nodot vecāku dzīvesvietas pašvaldības bāriņtiesas un sociālā dienesta (sociālā darba speciālista) rīcībā. Ministrija šādu veidu uzskata par labās prakses piemēru, kas ir jāievieš katrā pašvaldībā, tādējādi attīstot bērnu tiesību aizsardzības institūciju sadarbību un ļaujot pašvaldībām nodrošināt bērnu tiesību ievērošanu tās administratīvajā teritorijā.

45.¹panta pirmā daļa paredz, ka bāriņtiesas atzinums ir nepieciešams tajos gadījumos, ja vecāki vēlas nodot bērnu citas personas

aprūpē Latvijā uz laiku, kas ilgāks par trim mēnešiem. Tajos gadījumos, kad bērns atrodas isāku laiku citas personas aprūpē, šis regulējums nav jāpiemēro.

Tomēr arī tajos gadījumos, kad bāriņtiesa konstatē, ka vecāki bērnu ir nodevuši citas personas aprūpē uz isāku laiku, taču persona acīmredzami nav spējīga nodrošināt bērna aprūpi, bāriņtiesai ir jāvērtē jautājums par to, vai vecāki paši spēj pienācīgi bērnu aprūpēt un pieņemt bērna interesēm atbilstošus lēmumus. Gadījumā, ja tiek secināts, ka vecāki to nespēj nodrošināt, bāriņtiesai ir jālemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem un bērna ārpusģimenes aprūpi.

Likuma 45.¹pants paredz, ka atzinumu sniedz vecāku dzīvesvietas bāriņtiesa. Atbilstoši likuma 67.panta otrajai un trešajai daļai, ja bērna vecāku deklarētās dzīvesvietas atrodas dažādās administratīvajās teritorijās, par bērna dzīvesvietu uzskatāma tā vecāka deklarētā dzīvesvieta, pie kura viņš dzīvo. Ja bērna vecākiem vai bērnam nav deklarētas dzīvesvietas, par bērna dzīvesvietu uzskatāma viņa vecāku faktiskā dzīvesvieta.

Vienlaikus likums paredz, ka vecāku dzīvesvietas bāriņtiesa, ja nepieciešams, pieprasa personas, kuras aprūpē vecāki vēlas nodot bērnu, dzīvesvietas bāriņtiesas atzinumu par tās spēju bērnu pienācīgi aprūpēt.

Lai vecāku dzīvesvietas bāriņtiesa varētu sniegtu šādu atzinumu, tai ir jānoskaidro, cik pamatota un nepieciešama ir bērna nodošana citas personas aprūpē. Šajā gadījumā ir svarīgi noskaidrot iemeslus, kādēļ vecāki uzskata, ka bērns ir jānodod citas personas aprūpē, kā arī plānotais laika periods, uz kuru vecāks vēlas bērnu nodot citas personas aprūpē.

Šos apstākļus izziņot, bāriņtiesai ir jāņem vērā likuma 26.panta pirmajā daļā noteiktais princips, ka ģimene ir dabiska bērna attīstības un augšanas vide, un katram bērnam ir neatņemamas tiesības uzaugt ģimenē. Tādējādi bāriņtiesai ir jāizvērtē, vai objektīvi kā vienīgais situācijas risinājums ir bērna nodošana citas personas aprūpē. Vienlaikus bāriņtiesai ir jāsniedz informācija vecākiem par cita veida atbalsta pasākumiem ģimenei, kurus nodrošina valsts vai pašvaldība atbilstoši likumam un Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam. Konstatējot nepieciešamību ģimenei sniegt sociālo pakalpojumu vai sociālo palīdzību, bāriņtiesai ir pienākums par to informēt pašvaldības sociālo dienestu (sociālā darba speciālistu).

Tāpat kā viens no svarīgākajiem apstākļiem, kas ļauj vērtēt, vai bērna interesēm atbilst nodošana citas personas aprūpē, ir laika periods, uz kādu vecāki plāno bērnu nodot citas personas aprūpē. Laika periodam, uz kādu vecāki vēlas nodot savu bērnu citas personas aprūpē, būtu jāsakrīt ar to laika periodu, kurā vecāki objektīvu iemeslu dēļ paši ir kavēti bērnu aprūpēt.

Vienlaikus bāriņtiesai kopā ar bērna vecākiem ir jāizsver tas, vai objektīvi bērnam viss laiks, kuru vecāks objektīvi ir kavēts pats bērnu aprūpēt, ir jāpavada citas personas aprūpē (piemēram, ja vecāki uz ilgu laiku dodas strādāt uz ārzemēm, ir jāizvērtē, kādas ir iespējas bērnam pēc neilga laika doties līdz vecākiem). Bāriņtiesai ir obligāti jānoskaidro arī tas, kādā veidā vecāks regulāri uzturēs kontaktus ar personu un bērnu, kā persona varēs nepieciešamības gadījumā nekavējoties sazināties ar vecākiem, lai informētu viņus par būtiskiem jautājumiem, kas skar bērna intereses.

Tādējādi 45.¹pants ir piemērojams tikai tajos gadījumos, kad, izvērtējot visus apstākļus, bāriņtiesa konstatē, ka vecāku vēlme nodot bērnu citas personas aprūpē ir pamatota (piemēram, darbs vai mācības ārzemēs u.c.). Savukārt gadījumos, kad bāriņtiesa konstatē kādu no Latvijas Republikas Civillikuma (turpmāk tekstā - Civillikuma) 203.pantā minētajiem apstākļiem, bāriņtiesai ir jālemj par bērna ārpusģimenes aprūpi. Par bērna ārpusģimenes aprūpi atbilstoši likuma 29.pantam bāriņtiesai ir jālemj arī gadījumos, kad to lūdz paši vecāki.

Tāpat raksturīgi, ka potenciālā persona, kurai vecāki vēlēties nodot bērnu aprūpē, būspašiem vecākiem pazīstama persona. Pie kam par citu personu likuma izpratnē tiek uzskatīta jebkura persona, kas nav bērna vecāks. Tātad arī gadījumos, kad vecāki vēlas bērnu nodot bērnam tuvu radnieku vai personu (vecvecāki, vecāku brāļi/māsas, otra laulātā, kas nav bērna vecāks, krustmātes u.c.) aprūpē, to ir iespējams darīt, ja pirms tam bāriņtiesa ir devusi pozitīvu atzinumu.

Atbilstoši Bāriņtiesu likuma 16.pantam bāriņtiesai, lai varētu lemt par to, ka bērna nodošana atbildīs bērna interesēm un persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt, ir tiesības:

pieprasīt un bez maksas saņemt no valsts un pašvaldību iestādēm, komercsabiedrībām un organizācijām ziņas, kas nepieciešamas, lai izlemtu bāriņtiesas kompetencē esošos jautājumus (piemēram, pieprasīt informāciju no personas ģimenes ārsta par personas veselības stāvokli, pieprasīt informāciju no Sodu reģistra u.c.);

uzaicināt personas uz pārrunām un pieprasīt no tām paskaidrojumus par bērna personisko un mantisko tiesību aizsardzību; veikt pārrunas ar bērnu bez citu personu klātbūtnes;

lūgt psihologu veikt personas vai ģimenes psiholoģisko izpēti un saņemt psihologa atzinumu par izpētes rezultātiem;

pārbaudīt bērna dzīves apstākļus (šajā gadījumā bāriņtiesai ir tiesības pārbaudīt ne tikai bērna patreizējos dzīves apstākļus, bet arī pārbaudīt to, kādi būs bērna dzīves apstākļi pie personas, kuras aprūpē vecāki bērnu vēlas nodot).

Tādējādi bāriņtiesa, ņemot vērā konkrēto gadījumu, ir tiesīga izvērtēt, kuras tai piešķirtās tiesības tā izmanto, lai spētu objektīvi izvērtēt visus apstākļus un lemtu atbilstoši bērna interesēm. Taču katrā gadījumā, kur vien tas ir objektīvi iespējams, bāriņtiesai obligāti ir jānoskaidro bērna viedoklis (noskaidrotais bērna viedoklis obligāti jāfiksē rakstiski). Tāpat uzskatām, ka nav pieļaujams, ka bāriņtiesa par personu nepieprasa ziņas no Sodu reģistra. Izvērtējot no Sodu reģistra saņemto informāciju, īpaša uzmanība pievēršama tam, vai persona nav sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, kā arī par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību.

Savukārt, lai izvērtētu personas spēju bērnu pienācīgi aprūpēt, bāriņtiesai ir jāņem vērā Civillikuma 177.panta ceturtajā daļā noteiktais, ka bērna aprūpe nozīmē uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Tādējādi bāriņtiesai ir svarīgi arī noskaidrot, vai potenciālā persona, kuras aprūpē vecāki vēlas nodot bērnu, ir vienojusies ar vecākiem par bērna aprūpes izdevumu segšanu. Tāpat jāatceras, ka vecākiem ir pienākums nodrošināt bērna aprūpi.

Vienlaikus ministrija vēlas vērst bāriņtiesu uzmanību uz to, ka, ja vien nav nodibināta viena vecāka atsevišķa aizgādība (vecāku vienošanās vai tiesas spriedums), vēlmei nodot bērnu citas personas aprūpē ir jābūt kopīgai abiem vecākiem. Nav pieļaujama situācija, ka bāriņtiesa dod pozitīvu atzinumu, nenoskaidrojot otra vecāka viedokli šai jautājumā un neizvērtējot otra vecāka iespējas pašam nodrošināt bērna aprūpi. Savukārt, ja vecāku starpā šai jautājumā ir domstarpības, tās bāriņtiesai ir jāizšķir atbilstoši Bāriņtiesu likuma 19.pantam, ņemot vērā bērna intereses.

Gadījumā, ja, izvērtējot visus apstākļus, vecāku dzīvesvieta sniedz pozitīvu atzinumu iespējai nodot bērnu citas personas aprūpē, tai par minēto ir jāinformē šīs personas dzīvesvietas bāriņtiesa, kas nodrošina regulāru attiecīgās personas aprūpē nodotā bērna dzīves apstākļu pārbaudi. Vecāku dzīvesvietas bāriņtiesa atzinumu sniedz, pieņemot lēmumu, kurā tiek atrunāti visi apstākļi, kādēļ bāriņtiesa ir nonākusi pie lēmuma, ka bērna nodošana citas personas aprūpē atbilst bērna interesēm un ka persona spēs nodrošināt bērnam pienācīgu aprūpi.

Vienlaikus likumā ir noteikts, ka personas dzīvesvietas bāriņtiesa nodrošina regulāru bērna dzīves apstākļu pārbaudi. Likums nenosaka, cik bieži tam ir jābūt. Protams, katra situācija ir jāvērtē atsevišķi, tomēr kopumā uzskatām, ka pirmajai apsekošanas reizei būtu jābūt ne vēlāk kā mēneša laikā no mirkļa, kad bāriņtiesa ir saņēmusi informāciju par citas personas aprūpē nodotu bērnu, un turpmāk apsekošana nevarētu būt retāk kā reizi gadā. Pieļaujam, ka atsevišķās situācijās apsekošanai jābūt būtu biežāk, īpaši, ja rodas bažas, ka persona tomēr nespēj bērnu pienācīgi aprūpēt.

Ja pēc bērna nodošanas citas personas aprūpē tiek konstatēts, ka šī persona bērnu pienācīgi neaprūpē, bāriņtiesa sadarbībā ar pašvaldības sociālo dienestu (sociālā darba speciālistu) nodrošina bērna atgriešanos vecāku aprūpē. Ja bērna atgriešanās pie vecākiem nav iespējama, vecāku dzīvesvietas bāriņtiesa sadarbībā ar pašvaldības sociālo dienestu lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem un bērna ārpusģimenes aprūpi. Jāņem vērā, ka šādās situācijās (bērna atgriešanās vecāku aprūpē nav iespējama) nepieciešamības gadījumā būtu piemērojams arī Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmās daļas 1.punktā ietvertais vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas nosacījums, kā arī minētā panta ceturtajā daļā noteiktā lietu piekritība.

Kārtība, kādā ĀRPUSĢIMENES APRŪPĒ esošu bērnu var nodot citas personas aprūpē [Latvijā](#) un aprūpes uzraudzība

No 2008.gada 1.oktobra tiek būtiski mainīta kārtība, kādā ārpusģimenes aprūpē (aizbildnībā, audžuģimenē vai ārpusģimenes

aprūpes iestādē) esošu bērnu var nodot citas personas aprūpē Latvijā. Minētos jautājumus reglamentē likuma 45.² un 45.³ pants.

Atbilstoši likumam aizbildnis un audžuģimene var nodot bērnu citas personas aprūpē Latvijā uz laiku no viena mēneša līdz trim mēnešiem, ja pirms nodošanas bāriņtiesa, kas pieņēmusi lēmumu par ārpusģimenes aprūpi, atzinusi, ka šāda nodošana atbilst bērna interesēm un persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt. Bāriņtiesa, ja nepieciešams, pieprasa šīs personas dzīvesvietas bāriņtiesas atzinumu par attiecīgās personas spēju bērnu pienācīgi aprūpēt. Aizbildnis un audžuģimene vienojas ar personu par kārtību, kādā personai sedz izdevumus, kas saistīti ar bērna uzturu

Ministrija vēlas vērst bāriņtiesu uzmanību uz 3 niansēm, kas bāriņtiesām jāņem vērā, pēc analogijas piemērojot jau aprakstīto kārtību, kādā bāriņtiesas vērtē, vai vecāku aprūpē esoša bērna interesēm atbilst viņa nodošana citas personas aprūpē Latvijā un vai persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt, tajos gadījumos, kad citas personas aprūpē bērnu vēlēties nodot aizbildnis vai audžuģimene, kurā bērns ir ievietots. Šajos gadījumos bāriņtiesām jāpievērš uzmanība tam, ka :

1) kompetentā bāriņtiesa ir tā, kura pieņēmusi lēmumu par ārpusģimenes aprūpi;

2) aizbildnis un audžuģimene vienojas ar personu par kārtību, kādā personai sedz izdevumus, kas saistīti ar bērna uzturu. Tādējādi nav pieļaujams, ka aizbildnis vai audžuģimene naudas līdzekļus, kas tai piešķirti bērna uzturam, izlietotu citām vajadzībām, savukārt persona, kuras aprūpē bērns ir nodots, šos līdzekļus nesaņemtu. Šo izdevumu apmēru nosaka atbilstoši laikposmam, kurā bērns atrodas citas personas aprūpē;

3) termiņš, uz kādu aizbildnis vai audžuģimene var nodot bērnu citas personas aprūpē Latvijā, ir no 1 līdz 3 mēnešiem. Vienlaikus vērsam bāriņtiesu uzmanību uz to, ka, ja audžuģimene vēlas nodot citas personas aprūpē bērnu uz īsāku laika periodu nekā 1 mēnesis, arī tas ir jāaskaņo ar bāriņtiesu, kura aizstāv bērna personiskās un mantiskās intereses un tiesības (bāriņtiesa, kas pieņēmusi lēmumu par bērna ievietošanu audžuģimenē, vai audžuģimenes dzīvesvietas bāriņtiesa, ja par to ir noslēgts sadarbības līgums atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr.1036 „Audžuģimenes noteikumi” 6.punktam). Tādējādi audžuģimenei jebkurā gadījumā jautājums par audžuģimenē ievietotā bērna nodošanu citas personas aprūpē ir jāaskaņo ar bāriņtiesu, kura ir pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi (ievietošanu audžuģimenē).

Savukārt, ja aizbildnis vēlas bērnu nodot citas personas aprūpē uz laiku, kas ir īsāks par 1 mēnesi, piemērojams ir Civillikuma 255.pants, kas paredz, ka aizbildnim sevišķi jāgādā par sava aizbilstamā audzināšanu ar tādu pašu rūpību, ar kādu apzinīgi vecāki gādātu par savu bērnu audzināšanu. Ja vecāki vairs nav dzīvi, kā arī tad, ja vecāki nav iecēlušī īpašu audzinātāju, aizbildnis pats var uzņemt audzināšanu vai arī uzticēt to kādai citai personai, kurai uz to ir vajadzīgās spējas. Bet arī šajā pēdējā gadījumā aizbildnim jāuzrauga audzināšana.

Vienlaikus jāuzsver, ka likumā ir noteikts maksimālais termiņš, uz kādu audžuģimenē vai aizbildnībā esošu bērnu var nodot citas personas aprūpē un tas ir 3 mēneši. Tādējādi nav pieļaujams, ka bērns citas personas aprūpē atrastos uz laiku, kas ilgāks par 3 mēnešiem. Ja bāriņtiesa konstatē pārkāpumus no aizbildņa vai audžuģimenes puses, tas ir pietiekams pamats, lai bāriņtiesa vērtētu jautājumu par to, vai bērna interesēm atbilst bērna palikšana audžuģimenes vai aizbildņa aprūpē. Tādējādi lūdzam uz minēto vērst arī aizbildņu un audžuģimeņu uzmanību, kā arī pašām bāriņtiesām sekot līdz tam, vai aizbildnis un audžuģimene pati veic bērna aprūpi.

Atbilstoši likumam bērnu aprūpes iestāde var atļaut bērnam iestādē tikt ar personu vai nodot bērnu uz laiku šīs personas aprūpē, ja tai piešķirts viesģimenes statuss un bērnu aprūpes iestāde ir guvusi pārliecību, ka viesģimene sniegs šim bērnam nepieciešamo atbalstu un spēs atbilstoši bērna vajadzībām viņu aprūpēt un uzraudzīt.

Likuma 1.panta 15.punkts paredz, ka viesģimene ir laulātie vai persona, kas:

- uz laiku uzņem savā dzīvesvietā bērnu aprūpes iestādē ievietotu bērnu;
- bērnu aprūpes iestādē kontaktējas ar tur ievietotu bērnu.

Tādējādi jēdziens „viesģimene” ir attiecināms tikai uz tiem gadījumiem, kad persona (laulātie) vēlas sniegt atbalstu bērnu aprūpes iestādē ievietotam bērnam. Šis regulējums attiecas arī uz ārpusģimenes aprūpes iestāžu darbiniekiem, jo viņi šādā veidā vēlas

sniegt atbalstu kādam no iestādes audzēkņiem.

Ja persona (laulātie) vēlas iegūt viesģimenes statusu, viņiem ir jāvērtē savas dzīvesvietas bāriņtiesā. Savukārt bāriņtiesa pirms lēmuma pieņemšanas par iespējamās viesģimenes piemērotību viesģimenes statusa iegūšanai izvērtē visus šai lietā svarīgos apstākļus, tajā skaitā:

- izvērtē laulāto vai personas motivāciju kļūt par viesģimeni, savstarpējās attiecības ģimenē un spējas aprūpēt bērnu;
- pārbauda un izvērtē laulāto vai personas sadzīves un materiālos apstākļus;
- pieprasa ģimenes ārsta atzinumu par laulāto vai personas veselības stāvokli;
- nosūta laulātos vai personu pie psihologa, lai saņemtu atzinumu par piemērotību viesģimenes statusa iegūšanai;
- pieprasa informāciju par Sodu reģistrā iekļautajām ziņām par laulātajiem vai personu.

Atbilstoši likuma 45.³panta trešajā daļā noteiktajam bāriņtiesai, kas pieņēmusi lēmumu par viesģimenes statusa piešķiršanu, ne retāk kā reizi gadā izvērtē viesģimenes piemērotību viesģimenes statusam atbilstoši šā panta otrās daļas 1. un 2.punktā noteiktajiem vērtēšanas kritērijiem un pārlicinās, vai viesģimene arī turpmāk var veikt viesģimenes pienākumus.

Tāpat bāriņtiesa izvērtē to, kā persona ir pildījusi viesģimenes pienākumus iepriekšējā periodā. Šajā gadījumā svarīgi ir noskaidrot arī bērna viedokli (noskaidrotais viedoklis jāfiksē rakstiski) par viesģimeni, kā arī bērnu aprūpes iestādes novērojumus par viesģimenes līdz šim sniegtu atbalstu bērnam.

Bērnu aprūpes iestāde, rakstveidā vienojoties ar viesģimeni, nosaka bērna uzturēšanās ilgumu viesģimenē, pušu tiesības un pienākumus, kā arī izmaksā tai piešķirto bērna uzturēšanu vai pabalstu uzturam atbilstoši laikposmam, kurā bērns atrodas citas personas aprūpē. Noslēgtās vienošanās apliecinātu kopiju bērnu aprūpes iestāde nosūta viesģimenes dzīvesvietas bāriņtiesai. Viesģimenes dzīvesvietas bāriņtiesa nodrošina regulāru viesģimenē ievietotā bērna dzīves apstākļu pārbaudi.

Ja pēc bērna nodošanas citas personas aprūpē tiek konstatēts, ka šī persona bērnu pienācīgi neaprūpē, bāriņtiesa sadarbībā ar pašvaldības sociālo dienestu nodrošina bērna atgriešanos ārpusģimenes aprūpē.

Saskaņā ar likuma 45.³pantā noteikto bāriņtiesa savas kompetences ietvaros lemj par viesģimenes statusa izbeigšanu, ja viesģimene atsakās no viesģimenes pienākumu pildīšanas, vai par viesģimenes statusa atņemšanu, ja bāriņtiesa konstatē, ka viesģimene nepilda viesģimenes pienākumus atbilstoši bērna interesēm.

Vienlaikus ministrija vēlas akcentēt, ka bāriņtiesai, izvērtējot personas (laulāto) motivāciju kļūt par viesģimeni, jāpievērš uzmanība tam, vai persona (laulātie) izprot viesģimenes būtību. Līdz šim praksē bieži personas šo veidu, kā palīdzēt bērnam ir uzskatījušas par iespēju atrast bērnu, kuru ņemt aizbildnībā vai adoptēt. Ja motivācijas izvērtēšanā noskaidrojas, ka personas (laulāto) motivācijai atbilstošāka būtu aizbildnības vai adopcijas procesa uzsākšana, tad bāriņtiesai uz to ir jāvērtē personas (laulāto) uzmanība, kā arī jāinformē par kārtību, kādā var uzsākt personas (laulāto) motivācijai atbilstošāko procesu.

Bāriņtiesai ir jāinformē persona (laulātie), ka, lai persona (laulātie), kas veikusi viesģimenes pienākumus, varētu šo bērnu adoptēt vai ņemt aizbildnībā, ir nepieciešams par bērna ārpusģimenes aprūpi lēmušās bāriņtiesas atzinums, ka tas atbilst bērna labākajām interesēm. Prioritāra nozīme tam, vai viesģimene varēs uzsākt bērna aizbildnības vai adopcijas procesu, būs bērna labākajām interesēm, nevis viesģimenes vēlmēm. Vienlaikus tāds pats princips tiesību aktos tiek attiecināts gadījumos, kad cita persona ir uzņēmusi aizbildnībā vai audžuģimenē ievietotu bērnu.

Aicinām bāriņtiesai vērst personu uzmanību uz to, ka ārpusģimenes aprūpē esoša bērna nodošana citas personas aprūpē, nevar būt šķērslis tam, lai bērns nevarētu uzturēt attiecības ar saviem vecākiem un tuviem radniekiem, izņemot gadījumus, kad bāriņtiesa atbilstoši likuma 33.panta otrajai daļai ir pieņēmusi lēmumu par personisku attiecību un tiešu kontaktu uzturēšanas tiesību ierobežošanu.

Tāpat ministrija uzskata par nepieciešamu vērst bāriņtiesu uzmanību uz to, ka līdz šim praksē bieži vien neprecīzi ir interpretēta kārtība, kādā bērnu aprūpes iestāde, aizbildnis vai audžuģimene var atļaut bērnam uzturēties pie vecākiem vai tuviem radniekiem

jāpieprasa informācija par Sodū reģistrā iekļautajām ziņām par laulātajiem vai personu.

Tostarp personas piemērotības izvērtējumam jāatbilst likuma 45.³ panta 2.¹ daļas prasībām.

Tādējādi personai vecāku dzīvesvietas bāriņtiesā vai bāriņtiesā, kas lēmusi par bērna ārpusģimenes aprūpi, ir jāiesniedz atzinums, kuru ārvalsts kompetentā bērnu tiesību aizsardzības iestāde izsniedz tikai tad, kad ir izvērtēti minētie aspekti. Vienlaikus bāriņtiesā ir jāiesniedz arī apliecinājums tam, ka ārvalsts kompetentā bērnu tiesību aizsardzības iestāde nodrošinās aprūpē nodotā bērna dzīves apstākļu regulāru pārbaudi un sniegs bāriņtiesai pārskatu par katrā šādā pārbaudē konstatēto.

Ārvalsts kompetentās bērnu tiesību aizsardzības iestādes sagatavotais atzinums un apliecinājums personai (laulātajiem) ir jāiesniedz bāriņtiesai, pievienojot to notariāli apliecinātu tulkojumu latviešu valodā. Ārvalstīs izsniegtajiem dokumentiem jābūt legalizētiem vai apliecinātiem saskaņā ar 1961.gada 5.oktobra Hāgas konvenciju par ārvalstu publisko dokumentu legalizācijas prasības atcelšanu, ja Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos nav paredzēta cita kārtība.

Ņemot vērā, ka personas dzīvesvieta ir ārpus Latvijas, praksē parasti šos dokumentus iesniegs personas pilnvarotā persona. Šajos gadījumos bāriņtiesai ir jāpārlicinās par personas izsniegtā pilnvarojuma apjomu un atbilstību.

Ministrija vēlas vērēt bāriņtiesu uzmanību uz to, ka, ja bāriņtiesā nav saņemti attiecīgi dokumenti, kas pienācīgi noformēti, bāriņtiesai nav tiesiska pamata piekrist un atzīt, ka nodošana atbilst bērna interesēm.

Tikai tad, ja bāriņtiesa atbilstoši likuma 45.⁴panta prasībām ir piekritusi un atzinusi, ka bērna nodošana uz laiku citas personas aprūpē ārvalstī atbilst bērna interesēm un attiecīgā persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt, vecākiem vai ārpusģimenes aprūpē esoša bērna likumiskajam pārstāvim ir tiesības bērnu nodot citas personas aprūpē ārvalstī. Ja tas tiek darīts:

aizbildnis vai audžuģimene vienojas ar personu par kārtību, kādā personai sedz izdevumus, kas saistīti ar bērna uzturu atbilstoši laika periodam, kuru bērns pavadīs citas personas aprūpē ārvalstī;

bērnu aprūpes iestāde, rakstveidā vienojoties ar ģimeni, nosaka ārpusģimenes aprūpes iestādē ievietotā bērna uzturēšanās ilgumu citā ģimenē ārvalstī, pušu tiesības un pienākumus, kā arī izmaksā tai piešķirto bērna uzturēšanu vai pabalstu uzturam atbilstoši laikposmam, kurā bērns atrodas citas personas aprūpē ārvalstī. Noslēgtās vienošanās apliecinātu kopiju bērnu aprūpes iestāde nosūta bāriņtiesai, kas pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi.

Ja pēc bērna nodošanas citas personas aprūpē tiek konstatēts, ka šī persona bērnu pienācīgi neaprūpē, bāriņtiesa sadarbībā ar attiecīgās valsts kompetento bērnu tiesību aizsardzības iestādi nodrošina bērna atgriešanos vecāku, aizbildņa, audžuģimenes vai bērnu aprūpes iestādes aprūpē. Ja bērna atgriešanās pie vecākiem nav iespējama, vecāku dzīvesvietas bāriņtiesa sadarbībā ar pašvaldības sociālo dienestu lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem un bērna ārpusģimenes aprūpi.

Vēlamies vērēt bāriņtiesu uzmanību, ka bāriņtiesas lēmums par piekrišanu bērna nodošanai citas personas aprūpē ārvalstī nevar būt spēkā ilgāk kā 1 gadu. Tāpat tas nevar būt spēkā ilgāku laiku par ārvalsts kompetentās iestādes dokumentos norādīto derīguma termiņu.

Arī attiecībā uz gadījumiem, kad laulātie vai personas, kas ārvalstī uzņēmusi ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu, vēlas adoptēt ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu, ir nepieciešams par bērna ārpusģimenes aprūpi lēmušās bāriņtiesas atzinums, ka tas atbilst bērna labākajām interesēm. Tādējādi arī šajos gadījumos bāriņtiesām ir jāvērs personu uzmanība uz to, ka bērna uzņemšana nav priekšnosacījums adopcijai.

Tāpat bāriņtiesai katrā gadījumā ir jāvērtē, vai bērna interesēm atbilst viņa nodošana citas personas aprūpē ārvalstī. Līdz šim diemžēl ministrijai ir nācies konstatēt gadījumus, kad šādā veidā citu personu aprūpē tiek nodoti arī zīdaiņi, bērni mazā vecumā un uz ļoti ilgu laiku (vairākiem gadiem). Tādēļ vēlamies vērēt bāriņtiesu uzmanību uz to, ka tas nav veids, kā bāriņtiesa nodrošina iespēju bērnam augt ģimeniskā vidē vai pašvaldība nodrošina sociālās palīdzības sniegšanu sociālā riska ģimenēm. Arī ārvalstu kompetentās iestādes ir uzsverušas, ka tās šādu veidu uzskata par labu tikai tad, ja bērns īslaicīgi (skolas brīvlaikos) uzturas ārvalstu ģimenēs, lai iepazītu citu valstu kultūru, nevis „iesakņotos” šai ģimenē (kas notiek, ja bērns tur uzturas ilgstoši).

Vienlaikus vēlamies informēt, ka ministrija ir lūgusi Francijas Republikas, Amerikas Savienoto Valstu un Zviedrijas Karalistes

vēstniecību (tās ir valstis, uz kurām visbiežāk dodas Latvijas bērni) par izmaiņām likumā informēt savas pārstāvētās valsts iedzīvotājus, īpaši akcentējot, ka ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu uzņemšana uz laiku savā ģimenē nav priekšnosacījums tam, lai varētu šo bērnu adoptēt.

Tāpat vēlami uzsvērt, ka gadījumos, kad ārvalstnieki, kas ir uzsākuši bērna adopcijas procesu, lūgs bāriņtiesu pagarināt bērna pirmas adopcijas aprūpi līdz adopcijas apstiprināšanai tiesā, ļaujot aprūpi nodrošināt viņu dzīvesvietā ārvalstī, bāriņtiesai savās darbībās ir jāvadās atbilstoši likuma 45.⁴pantā noteiktajai kārtībai.

Bāriņtiesas lietu saraksts

Bāriņtiesa, ieviešot tiesību institūtu - viesģimene un izskatot vecāka iesniegumu par bērna nodošanu citas personas aprūpē, lietai piešķir attiecīgu numuru. Tā kā 2007.gada 18.decembrī apstiprinātajā „Bāriņtiesas lietu paraugsarakstā” nav paredzēti indeksi minētajām lietām, bāriņtiesai, ja tiek saņemti un izskatīti attiecīgi iesniegumi, savu lietu sarakstu nepieciešams papildināt ar jauniem indeksiem.

Ministrija iesaka:

1) otrajā darbības virzienā „Vecāku un bērnu personiskās un mantiskās attiecības” iekļaut indeksus ar lietu nosaukumiem un glabāšanas termiņiem:

Lietu indeksi
Lietu nosaukumi
Lietas sējumu skaits
Glabāšanas termiņš
Piezīmes
2 - 13
Lietas par vecāka aprūpē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē Latvijā vai ārvalstī
3 gadi pēc bērna nodošanas vecāka aprūpē
2 - 14
Lietu par vecāka aprūpē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē Latvijā vai ārvalstī reģistrācijas žurnāls
Pastāvīgi

2) piektajā darbības virzienā „Aizbildnība” iekļaut indeksus ar lietu nosaukumiem un glabāšanas termiņiem:

Lietu indeksi
Lietu nosaukumi
Lietas sējumu skaits
Glabāšanas termiņš
Piezīmes
5 - 7
Lietas par viesģimenes statusa piešķiršanu
Pastāvīgi
5 - 8
Lietu par viesģimenes statusa piešķiršanu reģistrācijas žurnāls
Pastāvīgi
5 - 9
Lietas par atzinuma došanu par personas spēju pienācīgi aprūpēt bērnu no audžuģimenes, no aizbildņa ģimenes Latvijā
1 gads pēc bērna atgriešanās audžuģimenes, aizbildņa aprūpē

5 -10

Lietu par atzinuma došanu par personas spēju pienācīgi aprūpēt bērnu no audžuģimenes, no aizbildņa ģimenes Latvijā reģistrācijas žurnālā

Pastāvīgi

Dokumentu aprīte bāriņtiesās lietās ar jaunajiem indeksiem

1. Gadījumos, kad aizbildnis un audžuģimene ir deklarēti vienā administratīvajā teritorijā ar to personu, kura ņem bērnu aprūpē, bāriņtiesa lēmuma kopiju un attiecīgus dokumentus par personas, kura ņem bērnu aprūpē, ģimenes izpēti pievienos bērna aizbildnības lietai vai lietai par bērna ievietošanu audžuģimenē.

Ja tiks izskatīts vecāka iesniegums ar lūgumu ievietot bērnu citas personas aprūpē Latvijā vai ārvalstī, veidosies lieta ar indeksu 2 - 13, kur būs ievietota lēmuma kopija ar pievienotiem dokumentiem par personas, kura ņem bērnu aprūpē, ģimenes izpēti, gan pamatojoši dokumenti no vecāka par nepieciešamību bērnu nodot citas personas aprūpē. Bāriņtiesa turpmāk lietai pievienos bērna aprūpes pārbaudes aktus.

2. Ja persona, kura ņem bērnu aprūpē, ir deklarēta citā administratīvajā teritorijā, tad audžuģimenes vai aizbildņa iesniegumu par ārpusģimenes aprūpē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē no viena mēneša līdz trim mēnešiem Latvijā izskata un lēmumu pieņem bāriņtiesa, kura pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi.

Bāriņtiesa:

lūdz atzinumu personas, kura ņem bērnu aprūpē, deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesai, ka persona spēj bērnu pienācīgi aprūpēt; pieņem lēmumu, ka bērna nodošana citas personas aprūpē atbilst bērna interesēm;

lēmumu un dokumentus pievieno bērna aizbildnības lietai vai lietai par bērna ievietošanu audžuģimenē;

nosūta lēmuma kopiju personas, kura ņem bērnu aprūpē, deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesai, kura deva atzinumu, ka persona spēj bērnu pienācīgi aprūpēt, informācijai un turpmākai bērna aprūpes uzraudzībai. Bāriņtiesa, kura saņēmusi lēmuma kopiju, to pievieno dokumentiem par atzinuma došanu un veido lietu ar indeksu 5 - 9;

nosūta lēmuma kopiju audžuģimenes vai aizbildņa deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesai, kura pārrauga bērna aprūpi, informācijai. Lēmuma kopiju pievieno bērna aizbildnības lietai vai lietai par bērna ievietošanu audžuģimenē.

Izskatot vecāka iesniegumu par bērna ievietošanu citas personas aprūpē Latvijā, bāriņtiesa:

pieprasa personas, kura ņem bērnu aprūpē, deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesai atzinumu, ka persona spēj bērnu pienācīgi aprūpēt;

pieņem lēmumu un veido lietu ar indeksu 2 - 13;

nosūta personas, kura ņem bērnu aprūpē, deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesai lietas ar indeksu 2 – 13 dokumentu kopijas;

personas, kura ņem bērnu aprūpē, deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesai saņemtos dokumentus pievieno dokumentiem par atzinuma došanu un veido savu lietu ar indeksu 2 - 13. Lietai turpmāk tiek pievienoti bērna aprūpes pārbaudes akti un citi bērna aprūpes pārraudzības laikā saņemtie dokumenti.

3. Ja bāriņtiesa lemj par ārpusģimenes aprūpē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē ārvalstī, bāriņtiesa lēmuma kopiju un dokumentus, uz kuru pamata lemts par ārpusģimenes aprūpē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē, pievieno bērna

personas lietai (aizbildnības, audžuģimenes vai lietai par bērna ievietošanu bērna aprūpes iestādē). Lēmuma pieņemšana ir tās bāriņtiesas kompetencē, kura ir lēmusi par bērna ārpusģimenes aprūpi.

Savukārt, ja izskata vecāka iesniegumu par bērna, kurš atrodas vecāka aprūpē, ievietošanu citas personas aprūpē ārvalstī, lietai piešķir indeksu 2 - 13. Lēmuma pieņemšana ir vecāka deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesas kompetencē.

4. Lietām par viesģimenes statusa piešķiršanu piešķirams indekss 5 - 7, kur ievietojama lēmuma kopija un dokumenti, uz kuru pamata lēmums pieņemts. Bērnu aprūpes iestāde nosūta bāriņtiesai, kura pieņēmusi lēmumu par viesģimenes statusa piešķiršanu, noslēgtas vienošanās ar viesģimeni apliecinātu kopiju par bērna uzturēšanās ilgumu viesģimenē, pušu tiesībām un pienākumiem, ko pievieno lietai par viesģimenes statusa piešķiršanu. Bāriņtiesa regulāri veic bērna aprūpes pārbaudes viesģimenē un aprūpes pārbaudes aktus pievieno lietai.

Tajā pašā lieta pievienojami dokumenti, kas apliecina bāriņtiesas veiktās darbības, izvērtējot viesģimenes piemērotību viesģimenes statusam un pārliecinoties, vai viesģimene arī turpmāk var veikt viesģimenes pienākumus (likuma 45.³ panta trešā daļa).

Vēršam bāriņtiesu uzmanību, ka lietas numurs veidojas no indeksa, numura pēc kārtas lietvedības gada ietvaros, pievienojot gada skaitli, piemēram, lieta Nr. 2 - 13/1 - 2014 vai lieta Nr.5 - 7/1 - 2014.

Atsevišķas nianšes, kas bāriņtiesām jāņem vērā:

šajās lietās bāriņtiesai ir saistošs Administratīva procesa likuma 64.pantā noteiktais par administratīvā akta izdošanas termiņu;

bāriņtiesas atzinums par to, ka bērna nodošana atbilst (neatbilst) bērna interesēm un persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt noformējams kā bāriņtiesas lēmums;

bāriņtiesas lēmums ir pārsūdzams Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā;

ja pēc bērna nodošanas citas personas (viesģimenes) aprūpē tiek konstatēts, ka šī persona (viesģimene) bērnu pienācīgi neaprūpē, bāriņtiesai ir jāizskata arī jautājums par to, vai nav pamats lemts par viesģimenes statusa atņemšanu vai lēmumu par bērna nodošanas atbilstību bērna interesēm.

<https://www.bti.gov.lv/lv/ieteikumi-barintiesam-par-gimenes-vai-arpusgimenes-aprupe-esosa-berna-nodosanu-citas-personas-aprupe-un-aprupes-uzraudzibu>